

Recycling 2016 belicht vanuit juridisch perspectief

Op 25, 26 en 27 oktober jl. nam het brancheteam Afval & Recycling van Van Iersel Luchtman Advocaten deel aan Recycling 2016. De auteur van deze rubriek en zijn kantoorgenoten ontvingen veel bezoekers in hun stand. Sommige bezoekers waren wat aarzelend. 'Wat doet een advocatenkantoor op een vakbeurs voor afval- en recycling?' Maar de meesten zagen de waarde daarvan in, getuige de concrete, juridische vragen die gesteld werden aan de standbemanning. Onder de bezoekers veel trouwe lezers van dit blad en deze rubriek. De redactie vroeg de advocaten na afloop: 'Wat valt jullie nou vanuit juridische blik zoal op in recyclend Nederland?'

W.J.W. (WILBERT) VAN EIJK

Het afval van gisteren is de grondstof van morgen' of 'afval bestaat niet!' Zomaar twee slogans die de transitie van de lineaire naar de circulaire economie onderstrepen. Iedere ondernemer draagt daar op zijn eigen wijze aan bij. Toch zijn er nog veel barrières te slechten om hergebruik en recycling nog beter en vanzelfsprekender te maken. Soms loopt de branche aan tegen technische obstakels. Om een spreker op het beursymposium (woensdagochtend 26 oktober 2016, redactie) aan te halen: 'In een aantal gevallen beletten natuurwetten simpelweg volledige recycling.' Daarmee werd bedoeld op de onmogelijkheid zeldzame aardmetalen te herwinnen omdat deze in een smeltproces samenklinken met niet-zeldzame metalen. En zo zijn er ongetwijfeld nog een aantal hobbels te nemen. Op deze plaats aandacht voor een aantal juridische hordes die het de afval- en recycling niet gemakkelijk maakt.

Willie-Wortelregelgeving

Het bereiken van een circulaire economie vereist innovaties in de branche. Maar dat gaat niet vanzelf. Veel onderzoek en experimenteren gaan vooraf aan nieuwe technieken. Experimenten worden nogal eens belemmerd door strikte wet- en regelgeving. Zo is het helaas aan de orde van de dag dat een omgevingsvergunning milieu

een proefinstallatie niet toestaat, simpelweg omdat deze een wijziging van het bedrijfsproces inhoudt. Vaak met het gevolg dat de ondernemer een nieuwe vergunning nodig heeft. Daar zit hij niet op te wachten. De vergunningprocedure duurt vaak lang en is kostbaar. Geen ideale basis voor het testen van nieuwe ideeën als de garantie op succes er nog niet is! Dit probleem kan worden opgelost met wat we maar even 'Willie-Wortelregelgeving' noemen. Flexibele, tijdelijk soepele regelgeving die ruimte biedt voor experimenten. De overheid heeft die handschoen gelukkig al opgepakt door een experimenteerbepaling op te nemen in de Crisis- en herstelwet.

De nieuwe Omgevingswet zal naar verwachting ook een 'experimenteerbepaling' krijgen. Dit moet flexibiliteit creëren voor het uitvoeren van experimenten die bij positieve uitkomst een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen van de wet. Om de wetgever te citeren: 'Aanwijzing van een experiment is mogelijk als dit met het oog op duurzame ontwikkeling beoogt bij te dragen aan het nastreven van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit inclusief te volgen procedures en besluitvorming daarover.'

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft zich evenwel kritisch uitgelaten over de experimenteerbepaling in het

huidige wetsvoorstel. De wetgever zal preciezer moeten aangeven wanneer een experiment kan worden aangewezen, van welke regelgeving kan worden afgeweken, wat de doelen zijn, welke termijn er geldt voor het afwijken en hoe de voortgang van het experiment wordt bewaakt. Of de gewenste flexibiliteit daarmee niet op de tocht komt te staan, moet blijken. Inwerkingtreding van de Omgevingswet staat gepland voor 2019 maar of dat wordt gehaald is nog onzeker.

Huisvuilinzameling

Een ander probleem is zichtbaar op het gebied van gemeentelijke afvalinzameling. Gemeentelijk beleid op dat vlak is niet altijd goed in evenwicht. De afstemming en samenwerking binnen een gemeente (met bijvoorbeeld stadsdelen) of tussen gemeenten verloopt soms slecht. Het voorbeeld van de vuilniswagen die midden in de straat of bij de gemeentegrens omkeert is exemplarisch. Betere samenwerking op dit gebied vereist duidelijke wet- en regelgeving zowel op rijks- als op lokaal niveau.

Van afval naar grondstof

Veel ondernemers blijven aanlopen tegen perikelen rondom de 'einde-afvalfase'. Wanneer verliest een afvalstof die een bewerking heeft ondergaan, nu definitief het stempel afval? In deze rubriek is daar al meerdere keren aandacht aan geschon-

ken (einde-afval metalen, kringloopglas, granulaten en vliegas). Op dit vlak ligt nog steeds een taak voor de overheid om nieuwe einde-afvalregels op te stellen en daar waar nodig al bestaande einde-afvalregelgeving die knelt aan te (doen) passen. Beperkende factor voor de overheid is de Europese gedachte dat einde-afvalregels in beginsel op Europees niveau tot stand moeten worden gebracht. Pas wanneer de Europese wetgever geen einde-afvalregels wil stellen, kan een lidstaat dat doen na overleg met en goedkeuring van Europa. In dit verband kan ook nog gewezen worden op problemen rondom de CE-markering en private nationale keurmerken rondom secundaire grondstoffen.

Wisselende rechtspraak

Een andere, veelgehoorde klacht op de beurs was de wisselende rechtspraak over afvalstoffen. Het komt nog steeds voor dat verschillende rechters over één en dezelfde stof anders oordelen. Recent is veel discussie ontstaan over uitspraken van de hoogste bestuursrechter en strafrechter over lege inktpatronen. Deze werden door de consument geretourneerd voor hergebruik. In het ene geval werd geoordeeld dat de patronen geen afvalstoffen betroffen, in het andere geval werden ze wel als afval bestempeld. De zaak-Shell van het Hof van Justitie van de EU, waaraan in deze rubriek eerder aandacht is geschonken, wordt dus op twee manieren geïnterpreteerd. Eenheid in rechtspraak is dus even ver te zoeken, wat het er niet eenvoudiger op maakt.

Varia

Naast dit soort specifiek afvalrechtelijke aspecten spelen er nog tal van andere juridische problemen. Een kleine greep uit de aan ons voorgelegde kwesties. Bestemmingsplannen die uitbreidingswensen niet mogelijk maken en gemeenten die niet willen meewerken aan aanpassing. Een nabijgelegen Natura 2000-gebied dat nieuwvestiging van een recyclingbedrijf belet. Verleende omgevingsvergunningen die door omwonenden keer op keer worden aangevochten. Afvaltransporten die door ILT als 'illegaal' worden bestempeld

Overzichtsfoto deel van de hallen

en waartegen het Openbaar Ministerie na jaren van onzekerheid strafvervolgung instelt.

Specifiek voor grensoverschrijdend transport van afvalstoffen (waarop de EVOA van toepassing is) krijgt het advocatenkantoor nog altijd veel vragen over de discussies of sprake is van een (verboden) mengsel of een (toegestane) verontreiniging en of het dan een groene- of oranje-liststof betreft.

Tot slot

Op de weg naar een circulaire economie liggen nog heel wat juridische beren waar omheen gelaveerd moet worden. De wet- en regelgeving kan het tempo waarin de

afval- en recyclingbranche innoveert, niet altijd bijhouden. Zijn regels knellend, meldt dat dan. Het Ministerie van EZ en I&M hebben daar een speciaal programma voor ontwikkeld (Ruimte in Regels voor Groene Groei). Mocht u met een juridische vraag in uw maag zitten en was u niet in de gelegenheid die op de beurs te stellen? Neem dan vrijblijvend contact op met Van Iersel Luchtman Advocaten. ■

Mr. drs. W.J.W. (Wilbert) van Eijk is als advocaat werkzaam bij Van Iersel Luchtman Advocaten op de vestiging in 's-Hertogenbosch. Hij is specialist op het gebied van het Omgevingsrecht (ruimtelijk ordeningsrecht en milieurecht) en het Economisch- en Milieustrafrecht.
E-mail: w.eijk@vil.nl
Tel. nr.: 088-90 80 800

